

BÜTÜNCÜL PSİKOTERAPİ

12. DÖNEM

MART DERS NOTLARI

Editör

Dr. Tahir ÖZAKKAŞ

Dr. Ahmet ÇORAK

Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları: 186

Bütüncül Psikoterapi 12. Dönem Mart 2014 Ders Notları

ISBN 978-605-9137-07-2

Copyright© Psikoterapi Enstitüsü

Tüm hakları saklıdır. Yayıncının izni olmaksızın tümüyle veya kısmen yayımlanamaz, kısmen de olsa çoğaltılamaz ve elektronik ortamlarda yayımlanamaz.

Birinci baskı: Temmuz 2016

Editör: Tahir Özakkaş

Yayıma hazırlayan: Sevgi Akkoyun

Katkıda Bulunanlar: Halenur Alkoçlar

Baskı: Acar Matbaacılık Prom. ve Yayın. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi No:12/243 Zeytinburnu - İstanbul
Tel: 0212 613 40 41

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ EĞİTİM ARAŞTIRMA SAĞLIK
ORGANİZASYON VE DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ.

Eğitim ve Kongre Merkezi: Fatih Sultan Mehmet Cad. No:285
Darıca-KOCAELİ
Tel : 0262 653 6699 Fax : 0262 653 5345

www.psikoterapi.com - www.psikoterapi.org - www.hipnoz.com

SUNUŞ

Insanlık tarihi boyunca, her toplumda psikolojik rahatsızlıkları tedavi etmeye yönelik girişimler olmuştur. Bu alanda yapılan girişimler sonucu ortaya çıkan pek çok farklı ekolün savunucuları, kendi ekollerini yüceltme ve diğer ekolleri küçümseyerek ötekileştirme yoluna gitmiştir. Ancak buna rağmen farklı yaklaşımlardan bilgiler edinerek kuramını zenginleştirmeye ve bu alanda çalışmalar yapmaya başlayan öncü terapistler, psikoterapide bütünlüşmeyi sağlayarak alandaki bölünmeleri büyük oranda azaltmıştır.

Bütüncül psikoterapi, hastanın bilişlerinin, davranışlarının, kişiliğinin ve duygusal süreçlerinin yeniden düzenlemesine yardımcı olmak için pek çok farklı ekolden faydalanarak daha gerçekçi, uyumlu ve esnek bir çalışma alanı sunar. Eğitimi verdiğimiz bütüncül psikoterapi, zaman zaman eklektik ve asimilatif, genellikle de entegratif ve ortak faktörler üzerine kurulmuş bütüncül bir yaklaşımı içerir. Bireye, teori odaklı değil danışan odaklı bakmaya çalışan bütüncül psikoterapiler, farklı yaklaşımların bileşenlerini bir araya getirerek terapisti geniş bir vizyona ulaştırır.

Bu amaçtan yola çıkarak, çeşitli bilimsel etkinlik, araştırma, eğitim ve yayın çalışmalarıyla, ülkemizde bütüncül psikoterapi uygulamalarının gelişimine öncülük etmekten gurur duyuyoruz. Elinizdeki bu ders notları, ruhsal bozuklukların tedavisinde tek bir psikoterapi yaklaşımına bağlı kalmaktansa elindeki veriyi kullanarak uygulanabilecek en iyi tekniği ve teoriyi arayan bütüncül yaklaşımlı terapistler yetiştirme adına verilen Bütüncül Psikoterapi Teorik

Eğitimi 12. Grubunun Mart ayı deşifrelerini sunmaktadır. Bu ders notları, eğitim deşifresinin derlemesi olma özelliğiyle dünyada eşi benzeri görölmemiş bir yayın niteliği de taşımaktadır.

Bu ders notlarında Masterson yaklaşımının tarihsel gelişimi, diğer kuramlarla ilişkisi, ayrılma ve bireyleşme, Masterson yaklaşımında borderline, narsistik ve şizoid kişilik bozuklukları, nesne kalıcılığı ve nesne sürekliliği konuları ele alınmaktadır.

Bütüncül psikoterapiler de insanın ruhsal yapısının gelişiminde olduğu gibi zamanla özerkleşecek, bireyselleşecek ve ayrışarak psikoterapi ruhunu ayakta tutacaktır.

Psikoterapi uygulayıcıları için önemli olduğunu düşündüğümüz bu eğitim ders notlarını, sizlerin ilgisine sunmaktan kıvanç duy-maktayız. Keyifli okumalar dileriz...

Tahir ÖZAKKAş
Psikoterapi Enstitüsü Başkanı

İÇİNDEKİLER

14 MART 2014 1. GÜN

1 MASTERSON YAKLAŞIMI TARİHSEL GELİŞİM	3
2 MASTERSON KURAMININ OLUŞUMU VE DİĞER KURAMLARLA İLİŞKİSİ .	34
3 AYRIŞMA VE BİREYLEŞME MAHŞERİN 6 ATLISI	66
4 MASTERSON YAKLAŞIMINDA BORDERLİNE KİŞİLİK BOZUKLUĞU	119

15 MART 2014 2. GÜN

5 BİR NESNE İLİŞKİLERİ KURAMI OLARAK MASTERSON YAKLAŞIMI	159
6 MASTERSON YAKLAŞIMINDA NARSİSİSTLİK KİŞİLİK BOZUKLUĞU	272
7 MASTERSON, KERNBERG VE KOHUT YAKLAŞIMINDA NARSİSİSTLİK YAPI TİPLERİ	310

16 MART 2014 3. GÜN

8 MASTERSON YAKLAŞIMINDA ŞİZOİD KİŞİLİK BOZUKLUĞU	363
9 ŞİZOİD DİLEMMA (ŞİZOİD İKİLEM) ŞİZOİD KİŞİLİK BOZUKLUĞUNDA TEDAVİ	408
10 ŞİZOİD KİŞİLİK BOZUKLUĞUNDA'NA DEVAM	447
11 NESNE KALICILIĞI VE NESNE SÜREKLİLİĞİ	497
DİZİN	544

14 Mart 2014

1. GÜN

1

MASTERSON YAKLAŞIMI TARİHSEL GELİŞİM

Tahir Özakkaş: Günaydın arkadaşlar. Bu ayki eğitimimiz Masterson Yaklaşımı. Biliyoruz değil mi arkadaşlar? 27 kitap okudunuz gözlerinizdeki ışıltıdan da bunu anlıyorum. Geçen ay eğitimimizin ana virajı alınmıştı. Ruhsal yapımızın anlaşılması açısından nesne ilişkileri olmazsa olmaz. Kendimizi tanımak, etrafımızı tanımak, danışanlarımızı tanımak açısından nesne ilişkilerini kavramak çok çok önemli bir aşamaydı. Bu ayki aşamamız ise nesne ilişkileri tabanında gelişmiş olan nesne ilişkilerinin biraz daha bütüncül hale getirilmiş olduğu Masterson yaklaşımı üzerinde duracağız. Olabildiğince bu aydaki eğitimde yine sıkıcı olmadan, interaktif bir şekilde, deneyime dayalı öğrenme yöntemini uygulayarak, kendi üzerinizde eğitimi bina ederek, biraz da can yakarak sürecimize devam edeceğiz. Hamama giren terler. Dolayısıyla bir yıl önce bana söz verdiniz.

Hocam hamama gireceğiz, terleyeceğiz, kirlerimizi atacağız dediniz. Ben de sizlerin bu güzel sözünüze güvenerek bir yıl sonra hafif hafif dokunmaya başlayacağım.

Kursiyerler: Daha başlamadık mı... (sınıfta gülüşmeler)

Tahir Özakkaş: Yani acele edenler kendileri girmişler hamama ben ne yapayım. Kısaca biraz Masterson'dan bahsedeyim, tarihsinden bahsedeyim. Masterson önce tıp okumuş tıp doktoru olmuş, ardından psikiyatriye gönül vermiş psikiyatrist olmuş, psikotrepiyle pek bir bağı olmayan bir hekim. İlk görev yeri Amerika'da ergenlerin takip edildiği, ergenlerin yatırıldığı psikiyatri hastanesinde bir klinik. Hastalar geliyorlar... Bir ergen niye gelir? İntihar teşebbüsüyle gelir, madde kullanımıyla gelir, alkolle gelir, olur olmaz davranış bozukluğuyla gelir, kendine zarar verici, etrafına, eşyalara zarar verici davranışlarla gelir. Baktığımız zaman daha çok agresyonun, öfkenin ağırlıkta olduğu davranışlar bunlar. Delikanlı olan, kanı deli akan insanların aklının kafasından bir karış yukarıda dolaştığı bir dönemde devlet de, vatandaş da derdest edip o kızımızı, oğlumuzu bu akıl hastanelerine alıyorlar. Siz biraz akıllanın, biraz adam olun diyerek onları disiplinize ediyorlar. İşte hastalar acil servise geliyorlar (bunları ben hayal ediyorum). Acil serviste doktorlar, hemşireler vardır. Aileyle birlikte hastalar geliyor onların psikiyatrik muayenelerini yapan hekimler çaylarını hüpürdeterek acil servise doğru gidiyorlar. Oradan hastalar alınıyor, bir kısmı ayakta tedavi edilmek üzere reçete yazılıp gönderilirken bir kısmı yatırılıyor. Bir ay, iki ay akıllandığına kanaat getirildiğinde topluma geri salınıyordu. Masterson da bu çarkın içerisinde görev alırken genç, idealist bir hekimdi muhtemelen.

Masterson diyor ki; bu hastalara ne oluyor? Verdiğimiz ilaçlar, teşhisler doğru mu? Biz doktor olarak neler yapıyoruz? Bu şekilde düşünerek doktor odasına gidiyor ve hekimlerin çok rahat bir şekilde muhabbet ettiklerini görüyor. "Dışarıda hastalar intihar ediyor, hayatlarıyla oynuyor siz burda ne yapıyorsunuz!" diyor. Onlar da "boşver ya şuradan kap bi kahve" derler. Bunlar tabi

benim dramalarım. Masterson “bu çocukların hali ne olacak” deyince, onlar da “ya bunlar ergen bre Masterson, sen hiç ergenlik geçirmedin mi, bunlar ergenlikte böyle yaparlar, bir iki yıl kanları deli akar daha sonra hayat onları götürür” diye cevaplarlar. “Bununla ilgili bilimsel kanıtınız nedir” diye sorunca Masterson, “elini atsan ellisi her yer bilimsel kanıt dolu, sen ergenleri bilmiyor musun?” derler. Ancak bu konuda bi girişimde bulduklarında ellerinde tek bir makale, tek bir kitap bulamazlar. Masterson, halkın genel kanaatlerinden öteye geçmeyen bir şehir efsanesiyle karşı karşıya kaldığını fark eder. İşte burda genç idealistin önünde iki yol vardır. Ya bu olayın arkasında duracak, peşini kovalayacak, insanlığa bir nebze de olsa katkıda bulunacak ya da “bu çarkın içerisinde ben de döneyim, yarı kafeinli olan kahvemi alıp oturayım” diyecek ve bu çarkın arasında kendisini kaptırıp gidecektir. Masterson birinciyi kabul ediyor ve diyor ki “ben bunun peşini kovalayacağım!”.

Bu işin peşine düştüğünde ergenlerin kendilerine zarar vermelerini, ergen hastanelerine yatırılmalarını, davranış bozukluklarını açıklayıcı herhangi bir makale, bilimsel bir veri bulamıyor. Hastalara çeşitli teşhisler konulmuş olduğunu görüyor. Başhekim gidip; izin verirseniz ben arşive gireyim bu hastalarla ilgili araştırma yapayım diyor ve başhekimlikten aldığı izinle bir araştırma projesi başlatıyor. Yaptığı araştırmanın sonucunda ilginç bir sonuçla karşılaşılıyor. Bakıyor ki orada iki grup hasta var. Ergenlerin bir kısmı gerçekten diğer doktorların dediği gibi birkaç sefer hastaneye uğrayan ve bir daha uğramayan ve alınan kararlarla da iyileştiklerine dair kanaatlerin hasıl olduğu tıbbi raporlara sahip. İkinci bir grup ergenin ise yirmi yıl önce başlamış olan hikâyesinde hala kliniğe gelmeye devam ettiğini, yirmi yıldır çeşitli self cutting gibi kendine zarar verici davranışlarla, eyleme vurmalarla

kliniğin müdavimi olduğunu görüyor. Bu iki grup hastayı ayırıştırıyor. Anlıyor ki; doktorların kahve sohbetinde bahsettiği, bu ergenlerin hastalıklarının gelip geçici olmadığını, yirmi yıldır, on beş yıldır, on yıldır hastanelere abone olduğunu, ama bunlara ne şizofreni, ne bipolar bozukluk, ne anksiyete bozukluğu ne de farklı bir bozuklukla ilgili bir hastalık teşhisi konmadığı anlaşılıyor. O zaman diyor burada bir başka hikâye var ve bunlarla ilgili kafasını yormaya başlıyor. Diyor ki; burada bir klinik tablo var, burada bir sendrom var ve bu sendrom insanlık tarihi boyunca herhangi bir grup tarafından ele alınmamış, incelenmemiş, elden kaçmış, teşhisi konulmamış bir hastalık kategorisidir diye kafasında bir tablo ortaya çıkıyor. Önce problemin varlığını ve yokluğunu ayırıştıran bilimsel bir metodolojik inceleme yapıyor. Bu inceleme ciddi manada bir araştırma raporuna dönüştürülüyor ve yirmi yıla yakın yapılan çalışmalarda psikiyatrinin bir ikileme karşı karşıya olduğunu görüyor.

Bu ergenler sağlıklı bir dönemecten geçen yapılar mı, yoksa bu ergenler içerisinde bir grupta hastalıkların ortaya çıktığı ve tanının konulamadığına (yalancı şizofreni, şizofreni öncesi durum, prepsikotik hal, ağır nevroz gibi bir takım teşhisler alan bu hastalık grubunun hiçbir yere sığdırılamayan bir tortu, çöp grubu olduğuna) dair kanaati ortaya çıkıyor. Ve burada ayrı bir hastalık, ayrı bir sendromal yapı var diye olayı incelemeye başlıyor.

Peki, bu olay nedir? Düşünün, 14 yaşında 15 yaşında davranış bozukluğu var. Nedir davranış bozukluğu? Kurallara uymama, kendine zarar verme, eşyalara zarar verme, kontrol altına alınmayan öfke nöbetleri, dürtüsellik, olur olmaz seksüel girişimler, seksüel davranışlar, madde bağımlılığı, alkol yoğun kullanımı, cinsel eyleme vurmalar, zaman zaman depresif epizodlar, zaman zaman manik gibi hipomanik gibi aşırı aktivitelerin olduğu bir

klinik tabloyla karşı karşıya kalınmakta. İncelediğinizde bu tabloyu, bu insanda normal, herhangi bir hastalık belirtisi de görülüyor, ne diyeceksiniz? Bu çocuklar da 13-14 yaşına kadar da gayet normal “görünüyor”. Ergenlikle beraber bunlar böyle birşey oluyor.

***Kursiyer Ö:** İkinci treni yakalamaya çalışıyorlar.*

***Kursiyer E:** Kimlik bocalaması.*

Tahir Özakkaş: Fakat kimlik bocalaması kavramı Erikson ve Masterson'un birlikte karar verdiği, henüz üzerinde anlaşılmış bir kavram değil daha. Daha çıkmadı siz bulacaksınız onu.

“Gelişim evreleri” dediğimiz dönemler. Bu çocukların otistik evredeki halleri şudur, simbiyotik evredeki halleri şudur, ayrışma ve bireyleşme sürecindeki evreden geçerkenki halleri budur ve tam nesne- tam kendilik sürecindeki halleri şudur, diyor.

Üçüncü evrede ayrışma ve bireyleşmeyi kendi içinde 4 evreye ayırıyor; **yumurtadan çıkma, uygulama, yeniden yakınlaşma, tam nesne ve tam kendilik ilişkisi**

Tabi Masterson bunu kendine dert ediniyor. Masterson bunlar üzerinde kafa yorarken bu dönemin sıkıntılı bir dönem olduğunu görür ve bunlar üzerine düşünmeye başlar. Daha çok aradığı muhtemelen psikiyatrik bir hastalıkla ilintilidir. Hastaların **davranışlarında ikirciklilik** vardır en önemli tespiti budur Masterson'un. Yani bir dediğini bir dakika sonra değiştirebilmekte, evet dediğine hayır diyebilmekte, yoğun bir impulsivite içerisinde ol-

duklarını gözlemlemektedir. Her ne kadar ergenlerin davranışları bilinen bir şey olsa da, davranışlarının ikircikli olduğu evrensel olarak kabul edilen bir tavır olsa da bu grubun yaklaşımı daha fazla ortaya çıkmaktadır.

MAHLER'İN GELİŞİM EVRELERİ

Margaret Mahler

Ergenlerin bu davranışlarını inceledikçe psikiyatrik bilgisi yetersiz kalıyor ve o dönemlerde yavaş yavaş tanınan ve meşhur olan Margaret Mahler'in çalışmalarını bir vesileyle izlemek durumunda kalıyor. Margaret Mahler'in bir konferansına katılıyor ve orada Mahler'in çocuklarla ve bebeklerle ilgili yapmış olduğu çalışmaların filmini izliyor. Margaret Mahler'in gözleme dayalı, bir insanoğlu'nun annesiyle kurduğu ilişkinin evrelerini yıllarca takip eden bir çalışmanın raporu yayınlanıyor.

Margaret Mahler diyor ki; bebekler 4 gelişimsel evreden geçer. **Otistik dönem, simbiyotik dönem, ayrışma ve bireyleşme dönemi, tam nesne-tam kendilik ilişkileri ne ilerleme.**

Konuşmasında yeniden yakınlaşma evresinde bebeklerin anneleriyle kurdukları ilişkilerin *ikircikli* olduğununun üzerini veya altını çizerek beyan ediyor ve üzerine vurgu yapıyor.

İşte iki tane bilim insanının karşı karşıya geldiğinde iki beyinden yeni bir anlamın üremesi ve türemesi gibi Masterson yeniden yakınlaşma evresinde (18-24. aylar arasında) bebeklerin etrafındaki bakım veren kişilerle kurmuş olduğu ilişkilerde davranışlarının ikircikli olması, hem evet'i hem hayır'ı aynı anda diyebildiklerini fark ediyor ve bu tablonun aynısını ergenlerde gördüğünü müşa-

hade ediyor. O zaman iki şey öğreniyor Masterson. Diyor ki, insanoglunun ruhsal yapısı gelişimsel basamaklardan oluşan bir süreçtir. Gelişimsel psikolojiyi kabul etmesi çok önemli bir şeydir. Böyle bir kavram henüz yeni o zamanlar. İnsanın ruhsal yapısının da aynı bedensel yapısı gibi gelişimsel bir süreci olduğuna dair bilimsel incelemelerin ilk dataları, verileri elde edilmiş oluyor. Demek ki Masterson bu konferansı izlerken, bu konferansa katılırken, bu konferansta verilen filmi izlerken, çocukların ikircikli davranışlarını görürken Mahler'in iddia ettiği (belki de gelişimsel psikolojinin ilk kaynaklarından, objektif yapılmış olan araştırmaların öncülerinden Margaret Mahler'in yapmış olduğu çalışma) gelişimsel psikoloji kavramını öğreniyor. İnsan bedensel olarak belirli bir gelişimsel süreci devam ettirirken aynı zamanda ruhsal olarak da belirli evrelerden geçiyor. Bu evreler Margaret Mahler'in iddia ettiği gibi otistik evre, simbiyotik evre, ayrışma ve bireyleşme evresi, tam nesnelilik-tam kendinilik olma evresi dediğimiz

Jean Piaget

evreleri içeren bir süreç. Piaget bilişsel evreler ileri sürmüştü biliyorsunuz.

Piaget **object permanence (nesne süregenliği, nesne kalıcılığı)** diye tanımladığı, objectnin, nesnenin zihinsel kalıcılığının, zihinsel şemasının oluşmasından bahsetmiştir. Bu kısım anlaşıldı mı arkadaşlar?

Kursiyerler: Hayır

Object permanence (Nesne kalıcılığı, Nesne süregenliği):

Tahir Özakçaş: Anlaşılmadı. Yüzünüzdeki ifadeden de öyle anlaşılıyor. Piaget daha çok çocukların bilişsel olgunlaşma seviyelerini, bilişsel maturasyon seviyelerini, gelişim evrelerini biliş üzerin-

den inceliyordu. Ve buna object permanence dediği, bir çocuğun annesini gördüğü zaman annesinin varolduğu, oyuncacı gördüğü zaman oyuncanın varolduğu, annesi gittiğinde veya oyuncak gittiğinde de annesinin, oyuncasının yokluğunu deneyimlediği ve aramadığı bir yapıdan söz etmiştir. Elde bir çingirak tutuyorsun. Bu çingirak gözünün önünde olduğu müddetçe çok mutlu ama çingirağı alıp da görmediği bir yere koyduğunuzda çingirağın orada olduğunu bilemeyen, anlayamayan bir bebek object permanence dediğimiz **nesnenin kalıcılığı**nı zihninde şema olarak yaşayamaz. 3-18 ay arasında yavaş yavaş zihinsel olgunlaşmayla beraber çocuk, kaybolan çingirağın kaybolmadığını, bu masanın arkasında olduğuna dair hissiyatı sürdürerek, peşine düşüp çingirağı onun arkasında arayıp bulma noktasına geldiğinde gözle görülmeyen nesnenin zihinde varlığının devamı nedeniyle hissettiği şeye “**object permanence**” (**nesne kalıcılığı**) diyoruz.

Kursiyer H: Nesne sürekliliği.

Tahir Özakkaş: Nesne süregenliği. Ben nesne kalıcılığı dedim kafanız karışmasın diye, karıştırmayın yine de. Nesne kalıcılığı, zihinde şematik olarak nesnenin varlığını sürdürmesi 3. aydan başlayıp 18-24. aylara kadar devam eden ayrı bir yol ve güzergah. Bu çocuğun zihinsel gelişiminde Piaget daha çok nesnenin kalıcılığı üzerine araştırmalar yapmış. Bilişsel yetilerin gelişmesi üzerine çok ciddi araştırmalar yapmış, belki de psikolojinin temel tarihi Piaget tarihi olarak adlandırılabilir.

Object constancy (Nesne sürekliliği):

Mahler'in üzerinde durduğu konu ise **nesnenin sürekliliği**, object constancy diye tanımladığımız kavramı. Bu tam nesne tam kendilik ilişkisi demektir. Yani geçtiğimiz birkaç ay boyunca hep bunu anlattık, Ahmet hoca da ben de bunu anlattık size. Nesne-

nin sürekliliğinden kast ettiğimiz şey ise; Ahmet'in Mehmet'in, Ayşe'nin Fatma'nın, annemizin, babamızın, dayımızın, abimizin, halamızın **farklı davranış şekillerinin aynı insanın farklı davranış şekilleri olduğunun farkına varmaktır**. Annemiz bizi dövdüğünde; evet bu kötü bi anne, pis anne, cııs anne diye içimizden gelen öfke dolu kızgınlıkla anneyi tamamen pis görmek, anne bizi sevdiğinde de anneyi tamamen iyi görmek nesne sürekliliğine ulaşamadığımızı gösterir. Anne bizi döverken ve kızarken, bizi aşağılarken içimizde bir tarafımız seven annenin de bizi koruduğuna dair o duygularımızı, o kızgınlığımızı yatıştıracak bir taraf buluyor ve kızan annenin aynı zamanda seven anne olduğuna dair hissiyatı hissedebiliyorsa içimizde öbür tarafı yatıştırabilen ayrı bir libidinal güç var demektir. Ki bu ancak nesne sürekliliği olan birisinin başarabileceği bir şeydir.

Borderline bir kızımız, 20-22-24-26 yaşında sevgilisiyle gayet mucuk mucuk bir aşk ilişkisi yaşarken sevgilisine kızdığı an veya sevgilisi onun bir takım isteklerini yerine getirmediği an içinde hortlayan ikinci tarafla sevgilisinin dünyanın en adi, en şerefsiz adamı olduğuna inanıp o gün nişan yüzüğünü veya söz yüzüğünü kafasına fırlatıp gittiğinde, (nesne sürekliliğini geliştiremediği için) sevgilisinin aynı zamanda kendisini seven bir varlık olarak şu anda kızgın ve kırgın olabileceğini ihtimalini de düşünemez. Kendi isteklerini yerine getiremeyeceğine dair içindeki üzüntüyü yaşamak yerine toptan reddeden ve ilişkiyi kopararak 300 metre gittikten sonra da ağlayarak geri dönüp, ben seni çok seviyorum deyip kul köle olan kızımızın tavrı nesne sürekliliği değildir. Yani tam nesne tam kendiliğe ulaşamamıştır. Nesne sürekliliği sağlamadığı için iki farklı yapı zihinsel aygıtta birbirlerine temas etmiyor ve "bölme" dediğimiz hadisenin etkisi altında farklı ku-

tuplarda yaşıyan ikircikli bir tabloyu görüyoruz. Bu da Mahler'in üzerinde durduğu nesne sürekliliği kavramı.

Gelelim biz Margaret Mahler ve Masterson'a. Masterson'un o kongrede o toplantıda aldığı birinci hikaye gelişimsel psikoloji. İnsanın ruhsal olarak gelişimsel bir yapı üzerinde inşa edildiğine dair ilk hipotezi bu kongrede duyuyor. 0-1 aylıkken otistik dönem, 2-3 aylıktan 6 aya kadar uzayabilen simbiyotik dönem, 3 aydan veya 6 aydan 36. aya kadar giden ayrışma ve bireyleşme süreci, 3 yaşından 6 yaşına kadar da bunun pekişmesi (tam nesne tam kendilik) süreçleri olarak tanımlanan dört evrenin varlığını Masterson ne zaman öğreniyor? Mahler'den sonra, 1960'lı yıllarda öğreniyor. Yani bir elli yıl kadar olmuş gördüğünüz gibi.

Gelişimsel duraklama:

Bunun üzerine kafa yoruyor ve diyor ki ergenlerin durumu bu gelişimsel yapıyla ilintili olabilir mi? O zaman şöyle bir iddia var: **Gelişimsel duraklama** iddiası. Haydaa bu da neyin nesi. Eğer kişi otistik bir dönemde duraklıyor ise buna ne denir diyor? Psikoz. Simbiyotik bir dönemde duraklıyor ise; narsisiste yakın. Psikoz ile narsisist arasında gerçekliği kısmen değerlendirebilecek, yine bir prepsikotik hal olarak değerlendirebileceğimiz, kendisini öbüründen ayırtamayan yine psikozun bir başka türü. Yumurtadan çıkma, uygulama, yeniden yakınlaşma ve tam nesne tam kendilik ilişkileri süreci olarak tanımlamış olduğumuz süreçlerde de bir yapısal gelişim ortaya çıkıyor. Çocukları incelediğinde Margaret Mahler özellikle 18-24. aylar arasında anneye çocukları arasındaki ilişkilerin görüldüğü filmde, çocukların anneleriyle kurmuş oldukları ilişkilerin çok ikircikli olduğunu gösterdi. Bu ikircikliliğin de Margaret Mahler'in psikanalitik literature dayanarak izah etmiş olduğu, tam nesne tam kendilik ilişkilerinin oluşama-

diğını, kaynağının da Melanie Klein olduğunu, yansıtımlı özdeşim mekanizması, idealizasyon, devaluasyon ve bölme mekanizmasının etkisi altında bu süreçlerin sürdüğüne dair iddiaları ortaya çıkınca kafasında yavaş yavaş bir dünya şekilleniyor Masterson'ın. Ve diyor ki acaba ergenlerin durumu bebeklik döneminde hangi dönemde gelişimsel duraklamaya uğramış olabilir? Bir hipotez geliştirdi mi? Bir hipotez geliştirdi mi? Ergenlikte bir takım problemler çıkıyor ise, bu problemler de mevcut psikiyatrik hastalıklarla teşhis kategorisinde mevcut bir yere girmiyor ise, bilim adamları bu grup hastaları izah edemediklerinde onlara kafadan atma bir takım teşhisler ve tanımlar koyuyor olabilirler. Bu başka bir şey olabilir mi? Bu çocuklar acaba gelişimsel bir duraklamaya uğramış olabilir mi? Bir gelişimsel duraklama var ise bu biyolojik kaynaklı olabilir, çevresel kaynaklı olabilir. İşte bu gelişimsel duraklama kavramı Masterson'ın zihnini meşgul eden çok önemli bir atılım meydana getiriyor. Demek ki gelişimsel bir psikolojiyi gördü, gelişimsel bir duraklama kavramını anlamaya başladı. Peki dedi, diyelim ki gelişimsel duraklama diye bir kavram var, gelişimsel psikoloji diye de bir hikaye var, o zaman bana gelen ergenler bu evrelerden hangisinde gelişimsel duraklamaya uğramış olabilir? Otistik evre olabilir mi?

***Kursiyerler:* Olamaz.**

Tahir Özakçaş: Olamaz. Neden olamaz? Çünkü Psikoza kendini, diğerlerini, hayalleri, gerçeği fark etmemesi lazımdır. Tamamen psikotik. İçeri dışarıyı, geçmişini geleceğini, hayal ve gerçeği fark edebildiğine göre bu insan gerçeklik testini yapabiliyor ve psikoza da değildir.

Peki, bu insanlar simbiyozda olabilir mi? Etrafında bulunan insanlarla aynı hissi hissedip kendilerine ait bir deneyimsel yaşantı-

ları olmayan bireyler halinde gözüküyor mu? Hayır, simbiyozda da olamazlar.

Peki, yumurtadan çıkma dediğimiz, simbiyozdan çıkarak hafifçe kendine ait sınırlarını, bedensel sınırlarını ve duygusal sınırlarını fark edip, ayrı bir varlık olduğu deneyimini edinme döneminde olabilir mi? Buyrun efendim...

Kursiyer: *Simbiyozda niçin olamayacağını anlamadım ben.*

Tahir Özakkaş: Simbiyozda kendilerine ait herhangi bir bedensel sınır yoktur. Kendilerine ait herhangi bir duygusal farklılık yoktur. Öteki nasıl hissediyorsa onun gibi hisseder, öbürünün beden algısının devamını kendi bedeni gibi, kendi beden algısını öbürünün devam gibi hisseder. Ama hayatın gerçeğiyle ilgili, mutluluk ve mutsuzlukla ilgili ayrışmayı rahatlıkla fark edebilecek bir olgunluğa gelmiştir. Annesi mutluysa mutlu olan, annesi mutsuzsa mutsuz olan bir çocuktur. Kendine ait mutluluk ve mutsuzluk kaynakları yok çocuğun, öbüründen etkilenen.

Bugün halen daha bakarız her ergen veya normal bireylerde diğerlerinin duygusal yapılarından etkilenen bireyler vardır. Hepimiz birbirimizden etkileniriz. Yani biz buna şimdi **“empati”** diyoruz. Biz ayrı bir varlığız, öbürünün acısını, ızdırabını, keyfini ve mutluluğunu onun gibi düşünerek deneyimleyebiliriz değil mi? Bu empati yeteneği bizim öbürünü hissetme duygusudur. Eğer ayrışmadıysanız öbürünün kopyası olursunuz. Öbürünün hissiyatının aynısını hissedersiniz. Bunu biraz daha abartırsanız **“sempati”** halini alır. Empati yerine kendi sınırlarınızı da kaybeder, öbürünün hissettiği şeyi aynen hisseder, kendi sınırlarınızı kaybedersiniz. Bir nevi simbiyozda düşersiniz. Yani **sempati** halinde hissettiğiniz şey; ayrılmış ve bireyleşmiş birinin zihinsel aygıtlarını fazla zorlaması karşısında öbürünün hissettiği duyguların aynısını bi-

rebir hissetmesi halidir. Buna sempati diyoruz. Ama sempatiyi geçtikten sonra çıkıyorsunuz simbiyozdan. Ama simbiyotik dönemde bir anne bebeğiyle kurmuş olduğu ilişkide bebek hiçbir zaman ayrı bir dünyaya geri çekilemiyor, kendine ait bir dünyası yok. Tamamen anne eksenli veya bakıcı eksenli olarak, annenin yüzü güldüğünde gülen, annenin yüzü somurttuğunda somurtan, annenin yüzü sıkıntılı olduğunda sıkıntılanan bir çocuk görürsünüz. Tamamen senkron bir gelişim içerisinde anne ile ilintili bu yapı.

Kursiyer: 3 yaşına kadar devam ediyor değil mi hocam?

Tahir Özakkaş: Hayır. Bu 2-3 aylık. 6. Aya kadar sürüyor simbiyotik dönem.

Kursiyer: Narsisizm buna denk gelmiyor değil mi?

Tahir Özakkaş: Gelmiyor. Narsisizmde dış gerçekliği kavraması lazımdır. Kendi bedensel sınırlarının, duygusal sınırlarının yavaş yavaş belirdiği ama yoğun bir şekilde de öbürünün etkisi altında olduğu bir dönemdir. Burada beden sınırları da yok çocuk için, öbürüyle kaynaşmış halde.

Kursiyer Z: Hocam bölmede de o şekilde değil mi? Yani orada nesneyle kendisi arasında, nesne kendisini kötü hissediyor bunun karşısında...

Tahir Özakkaş: Ayrı bir varlık burada hisseden. Kendilik başka nesne başka, change yapıyor, o farklı bir kavram. Etkileniyor.

Yeniden yakınlaşma evresine gidene kadar olan, “yumurtadan çıkma” yani beden olarak ve duygu olarak ayrı bir varlık olduğunu deneyimlemesi bireyin ilk ayrılık sınırlarının, bir nevi bir tomurcuklanmanın, ruhsal bir tomurcuklanmanın anneye bebek ikileminden çıkmasıdır. Yani anneye bebek bir ünite, bu ünitenin